

Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi

2021, 4(6): 577-586.

DOI:[10.26677/TR1010.2021.736](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.736)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

KAVRAMSAL MAKALE

İbrahim Çallı'nın Hayatı ve Magnolia (Manolya) Temalı Eserleri

Dr. Öğr. Üyesi Emre ŞEN, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Çankırı, e-posta: sen_emre@msn.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5016-6461>

Şeyma ÇÖLGEÇEN, Yüksek Lisans Öğrencisi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Çankırı, e-posta: symcolgecen@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1699-4188>

Öz

İbrahim Çallı hem sanatçı hem de eğitimci kimliği ile ayrı bir öneme sahiptir. İbrahim Çallı, aldığı eğitimi kendi bireysel çabaları ile geliştirmiştir. Genellikle açık hava resimleri ve natürmort yapmayı seven sanatçının eserlerinde Empresyonist etkiler görülmektedir. Bu makalenin amacı, Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyetin ilk dönemine denk gelen ve 'Çallı Kuşağı' veya '1914 Kuşağı' olarak kayıtlara geçen İbrahim Çallı'nın hayatı, ortaya koyduğu eserlerinde ağırlıklı olarak işlediği manolyalar üzerinden irdelenmiş, sanatçının eserlerinde kullandığı dil ve biçem anlayışı ile özgün bir yorum getirdiği manolyalar, plastik anlamda incelenerek, sayısal bir tespit yapılmaya çalışılmış ve kısaca hayatına değinilmiştir. Çallı, en iyi kullandığı malzeme olan yağlıboya sanat hayatı boyunca vazgeçmemiş, renkçi olarak öne çıkmış, uzun yıllar konu edindiği manolya teması adeta onunla özdeşleşmiştir. Yaptığı manolya resimleriyle ticari başarılar da elde etmiştir. Sergilerde yer alan Manolyaları konu alan 14 adet eserlerinin tespiti yapılmıştır. Sayısını tam olarak bilmediğimiz birçok eserini de hediye ettiği ve aynı zamanda satışını yaptığı bilinmektedir. Adının birlikte anıldığı 1914 Kuşağı'nın sanatçısı Çallı sanat ve meslek hayatında popüler bir sanatçı olmuştur. Çallı kuşağının Türk resim sanatının saygın bir meslek olarak kabul görmesinde önemli bir rol oynamıştır. Resim sanatını özendirmiş ve Cumhuriyet Kuşağı sanatçılarının yetişmelerinde büyük emeği geçmiştir.

Anahtar Kelimeler: İbrahim Çallı, 1914 Kuşağı, Çallı Kuşağı, Natürmort, Manolyalar.

Makale Gönderme Tarihi: 29.02.2021

Makale Kabul Tarihi: 01.06.2021

Önerilen Atıf:

Şen, E. ve Çölgeçen, Ş. (2021). İbrahim Çallı'nın Hayatı ve Magnolia (Manolya) Temalı Eserleri, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(6): 577-586.

© 2021 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2021, 4(6): 577-586. DOI:10.26677/TR1010.2021.736
ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

CONCEPTUAL PAPER

İbrahim Çallı's Life and Magnolia (Magnolia) Themed Works

Assistant Prof. Dr Emre ŞEN, Çankırı Karatekin University, Fine Arts Institute, Çankırı, e-mail: sen_emre@msn.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5016-6461>

Şeyma ÇÖLGEÇEN, MSc. Student, Çankırı Karatekin University, Fine Arts Institute, Çankırı, e-mail: symcolgecen@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1699-4188>

Abstract

İbrahim Çallı is of particular importance with his identity as an artist and an educator. İbrahim Çallı has improved his education with his own individual efforts. Impressionist influences are seen in the works of the artist who generally likes to make outdoor paintings and still lifes. The aim of this article is to examine the life of İbrahim Çallı, who was recorded as 'Çallı Generation' or '1914 Generation', which coincides with the pre-Republic and the first period of the Republic, and it is examined through the magnolias that he has produced in his works. The magnolias, for which he made an interpretation, were examined in a plastic sense, a numerical determination was made and his life was briefly touched upon. Çallı did not give up oil painting, which is the material he used best, throughout his art life, stood out as a colorist, and the magnolia theme, which he had taken as a subject for many years, almost became synonymous with him. He also achieved commercial success with his magnolia paintings. 14 of his works on Magnolias in the exhibitions were identified. It is known that he gave gifts and also sells many of his works that we do not know exactly. Çallı, the artist of the 1914 Generation, whose name is mentioned together, has become a popular artist in his artistic and professional life. It played an important role in the acceptance of Turkish painting as a respected profession of the Çallı generation. He encouraged the art of painting and contributed greatly to the training of the artists of the Republic Generation.

Keywords: İbrahim Çallı, 1914 Generation, Çallı Generation, Still Life, Magnolias.

Received: 29.02.2021

Accepted: 01.06.2021

Suggested Citation:

Şen, E. and Çölgeçen, Ş. (2021). İbrahim Çallı's Life and Magnolia (Magnolia) Themed Works, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 4(6): 577-586.

© 2021 Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi.

GİRİŞ

İbrahim Çallı, 1882 yılında doğan sanatçı, Osmanlı'nın son yılları ile Cumhuriyet'in ilk dönemini yaşamış bir sanatçı olan İbrahim Çallı, Osman Hamdi Bey, Şeker Ahmet Paşa, Süleyman Seyyid gibi Osmanlı Cumhuriyetinin önemli sanatçılarından bulunduğu kuşakta yer almıştır (Akıncı, 2013). Paris'te aldığı resim eğitimi sırasında Birinci Dünya savaşının başlamasıyla birlikte 1914 yılında zorunlu olarak yurdu olan Türkiye'ye döner. Bu dönemdeki arkadaşları Sami Yetik, Hikmet Onat, Ali Sami Boyar, Feyhaman Duran, Hüseyin Avni Lifij ve Namık İsmail'dir (Başbuğ,2010:371-392).Yaşadığı döneme eğitimci ve sanatçı olarak damga vuran İbrahim Çallı'nın, ressamlığın bir meslek olarak tanınmasında rolü büyüktür. 1914 kuşağının, Çallı Kuşağı olarak anılmasında sanatçının cesur, girişken, açık sözlü ve hazır cevaplığı etken olduğu söylenmektedir. İbrahim Çallı, bohem kimliği ile döneminde hor görülen resim sanatını, üst noktalara taşımayı başarmış, gençleri resim sanatına özendirmiştir. O yıllarda Batı sanatına yöneliş ile birlikte, sanatçılar yurtdışına eğitim almaya gönderilmiştir. Bu sanatçılar, sanatın merkezi olan Paris'te aldıkları eğitimden sonra, batı tekniğine uygun ancak geleneksel Türk sanatını ve yaşayışını temel alan resimler yapmaya başlamışlardır. Türk resim sanatının dünyaya açılmasında rolü olan Çallı, resim sanatına yeni terimler kazandırmış ve empresyonizmin temsilcisi olmuştur. İbrahim Çallı ile birlikte Türk resminde ilk kez farklı konulara yer verilmiştir. İşlenen konular çeşitli sebeplerle eleştirilse de Çallı bu durumu yavaş yavaş kabul ettirmeyi başarmıştır. Bir kuşağa adını veren Çallı, Türk resminde bir çağı kapatıp yeni bir çağ açmayı başarmıştır. İbrahim Çallı'nın hayatı kronolojik olarak ele alınmış, sanatçının doğduğu yıl olan 1882'den başlayarak İstanbul'a gelişi, Sanayi-i Nefise yılları, Fransa'da aldığı eğitimi incelenmiştir. Çalışma, Çallı'nın sanat anlayışı içinde Natürmortlarına konu olan Manolya-Manolyalar adlı eserlerinin sayısı tespit edilmiş ve görselleri verilen eserlerinin genel incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.

İbrahim Çallı'nın Yaşamı ve Sanatı

İbrahim Çallı 13 Temmuz 1882 yılında Denizli'nin Çal kasabasında doğmuştur (Toker, 1947:4). Çallı, ilk ve ortaokulu Çal'da okuduktan sonra, İzmir'de Mülki İdadisini bitirmiştir. Anne ve Babasının küçük yaşta vefat etmesi üzerine bir süre ablası ve eniştesiyle yaşamıştır. Ailesi bir an önce hayata atılmasını istediği için askeri okula girmek üzere İbrahim Çallı İstanbul'a gönderilir. Bu gelişmeyi Çallı şu sözlerle dile getirir (Giray, 1997:28):

“Baktılar ki adam olmaya niyetim yok, ablam arazimi sattı, bir kemer dikti. Kemere 95 altın koydu. “Haydi sağlıcakla! Deyip beni İstanbul'a gönderdi. “Adam ol, gel! Demeyi de unutmadı (Tahsin, 1960:8).”

Çallı İstanbul'a gelmiş, ancak kayıtların kapanması nedeniyle askeri okula girememiş ve çeşitli işlerde çalışmak zorunda kalmıştır. O dönemde kaldığı handa konaklayan Vefa İdadisi öğrencileriyle birlikte Ermeni asıllı Roben Efendi'den resim dersleri almaya başlamıştır. Çallı, Roben Efendi ile karşılaşmasını şu sözlerle aktarır:

“Çarşı Kapısı'nda bir ressam vardı. Ermeni ressam... Durup ona bakardım her geçişimde. Bana resim dersi verir misin? Dedim. “Olur, ama ders 50 kuruş!” cevabını verdi (Giray, 1977:32).

İbrahim Çallı, Şeker Ahmet Paşa'nın oğlu İzzet Bey ve sonrasında Şeker Ahmet Paşa ile tanışmıştır. Şeker Ahmet Paşa'nın önerisi ile sanat hayatının ilk akademik eğitimini almak üzere Sanayi-i Nefise'ye kaydolmuştur. Sanayi-i Nefise Mektebi'nin en verimli yılları olan 1910'larda, okul müdürü Osman Hamdi Bey ve atölye hocası Salvator Valeri'dir. Çallı yeteneğiyle öteki öğrencilerden farklı olarak eğitim süresini üç yılda tamamlamıştır (Özsezgin, 1993:15). Çallı'nın mezun olduğu o dönemdeki öğrencilere “İlk Mezunlar” deyimini kullanılmıştır (Erol, 1990:118).

İbrahim Çallı 1910 yılında Maarif Nezareti'nin açtığı yarışmaya "Çıplak Adam" ve "Harekât Ordusunun Muhafız Alayından Maksud Çavuş" isimli çalışmalarıyla katılarak birincilik derecesi alarak devlet bursuyla Paris'e gönderilmiştir. Paris'e resim eğitimine giden Çallı o dönem Paris'e giden diğer çağdaşları gibi Ferdinand-Anne Piestre Cormon'un atölyesine dört yıl eğitim almıştır. Çallı, Cormon'un dikkatini çeken bir sanatçı olur ve akademik öğretim sisteminin bütün inceliklerini öğrenir (Giray, 1997:40).

Çallı'nın Paris yaşantısı onun hayatına renk ve ışık katar. Manet, Monet, Degas, Cezanne, Pissarro gibi izlenimci resmin büyük temsilcilerini yakından tanımıştır. Dört yıllık Paris eğitimi Birinci Dünya Savaşının çıkmasıyla son bulmuştur (Giray, 1997:43).

Türkiye'ye geri dönen İbrahim Çallı'yı, Sanayi-i Nefise Müdürü Halil Edhem Bey'in, hoca olarak Sanayi-i Nefise'ye önermesi üzerine, İbrahim Çallı 1 Kasım 1914 yılında sekiz altın maaş karşılığı Sanayi-i Nefise Mektebinde yağlıboya öğretmeni olarak göreve başlamıştır (Cezar, 1983:54).

Çallı, öğrencilerine meslek sevgisi ve özgüven aşılamış ve bağımsız sanatçı kimliği oluşturmalarını sağlamıştır. Bir eğitimci olarak Çallı, Cumhuriyet Kuşağı'nın önde gelen ressamalarını yetiştirmiştir. Bu grup sanatçıları Türk resim sanatının öncüleri olmuşlar ve 1914 Kuşağı veya Çallı Kuşağı olarak anılmaya başlamıştır. Bu gurup sanatçıları farklı teknikler uygulayarak, özgün eserler vermeye başlamış ve böylelikle Türk Resim Sanatının evrenselleşmesini sağlamışlardır.

Çallı Kuşağı uyguladığı teknikle, Empresyonizm etkisinde kalarak koyu tonları paletlerinden atmış, atölyelere kapanmaktan çok açık havaya çıkıp İstanbul'un aydınlığını tuvallerine geçirmişlerdir. Galatasaraylılar Yurdu'nda 1918 yılında sergi düzenlenmiş ve bu sergide Çallı, Sanayi-i Nefise madalyası almıştır. 1922 tarihli Galatasaray Sergisine ise İbrahim Çallı İki eseriyle katılmıştır (Tansuğ, 1985:151). İbrahim Çallı Fransa'dan dönüşünden yaklaşık bir sene sonra *Edebî Heyet'*le beraber Çanakkale Savaşı'nın devam ettiği cepheleri ziyaret eder. Bu cephe gezisinde Çallı'nın edindiği gözlemler ve ürettiği desenler, 1917 yılında Şişli Atölyesi'nde meydana getirdiği savaş temalı resimlere katkıda bulunur (Güler, 2014: 300).

1922 yılında Ressam Mehmet Ruhi Arel ve İhsan Bey tarafından "Serbest Resim Atölyesi" ismiyle özel bir kurs açılır. İbrahim Çallı haftada iki gün bu atölyede ders verir (Giray, 1997:53).

Çallı'nın tüm bu yeni girişimlerdeki rolü, onun birlik kurma ve örgütlenme teşebbüslerinde aktif role sahip olduğunu gösterir. İbrahim Çallı, 1947 yılında emekli oluncaya kadar İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde adına açılan atölyede resim derslerine devam etmiştir. Düzenli olarak Galatasaray sergilerine, aralıklı olarak da Devlet Resim ve Heykel sergilerine katılmıştır. Çallı, 22 Mayıs 1960 tarihinde, Cerrahpaşa Hastanesi'nde mide kanamasından hayatını kaybetmiştir (Adil, 1961:8)

İbrahim Çallı'nın Natürmortlarındaki Magnolialar (Manolyalar)

Manolyanın, Latince adı magnoliadır. Manolya çiçeğinin anlamı, soylu, azim ve doğanın sevgisi sembollerine eklenmiştir. Yumuşak ve incelikli bir renkte, ancak görünüşte güçlü olan çiçek, kadınlık ve yumuşaklığı kapsayan güzelliği temsil eder (<https://www.gizliilimveinsan.com>).

Çallı Manolya eserlerini, belki anlamından belki de yumuşak ve incelikli renk geçişlerinden etkilenerek vazgeçemediği için yoğunlukta çalıştı.

Natürmort, İbrahim Çallı'nın eserlerini oluşturma sürecinde farklı bir yere sahiptir. Kullandığı ışıkla belirginleşen renk ve leke değerleri bir tutkunun varlığına işaret etmektedir. Eserlerinde ölü bir doğa resmetmesine karşılık, kompozisyon düzeni ve fırça dokunuşlarıyla yaşama ilişkin

bir dinamiği yakalamak mümkündür. Çalışmalarının tümünde gözlenen izlenimci anlayış, Avrupa'nın resim uygulamalarında görülen izlenimcilik akımının kurallarına sıkı sıkıya bağlanmaktan çok, kendine özgü bir karakter sergilemiştir. Bu karakter Çallı'nın kompozisyonu oluşturan unsurların seçiminde ve resimsel dili oluşturmadaki tavrı ile ortaya çıkmaktadır.

Çallı; “renk parlaklığı, saydamlığı ve açık hava ressamlığı” ile dikkati çeken resimler yapmıştır. Portre, peyzaj, natüremort gibi kendinden öncekileri taklit etmemiştir. İyi bir eğitimci olan Çallı için Cemal Tollu: “O'nun büyüklüğü bence ne getirdiği yeniliklerde ne talebelerine öğrettiği teknik ve estetik bilgilerdendir. O, talebelerine sonsuz bir sanat aşkı aşılacak kudreti göstermek suretiyle kuvvetli bir neslin yetişmesine imkân vermiştir.” diyerek İbrahim Çallı'nın sanat eğitimciliğine vurgu yapmıştır (Başbuğ, 2010:371-392).

Çallı'nın natüremortları içinde Manolyaların ayrı bir yeri vardır. Onun bu resimler dizisinde, manolya çiçeğine duymuş olduğu yakınlığın izlerini görebileceğimiz gibi, sanatçının paletinde, zamanla kendine özgü renk tonlarının, yeşillerin ve açık sarıların, gri-beyazların kahverengilerin egemen olduğu bir renk beğenisine de tanıklık etmekteyiz (Özsezgin, 2011).

Akademi, Fındıklı'daki binasına 1926 yılında taşınmıştır. Bu binanın bahçesindeki manolyalar, uzun yıllar Çallı'nın yapıtlarının konusu olmuştur. Çallı'nın Manolyalar serisindeki yapıtlarında tarih ibaresine az sayıda rastlanır. Ayrıca Manolyalar serisinde karşılaşılan yapıtlarda, eski harfli imzaya da rastlanmamıştır. Dolayısıyla günümüze kalan eserlerin 1928'deki Harf Devrimi'nden sonra yapıldığı hatta Manolyalar serisine 1930'lu yılların başında başladığını söyleyebiliriz. Çallı'nın erken dönemde yaptığı Manolyaları “Ç. İbrahim” imzalıdır. Daha geç dönemde Çallı'nın Manolyalarında yaygın olarak “İ. Çallı” imzasına rastlanır. Bu da bize Manolyaların büyük bir çoğunluğunun 1934'ten (soyadı kanunu) sonra yapıldığını gösterir. Zeki Faik İzer'in hocası Çallı'nın Manolya resimlediği dönemle ilgili şunları anlatır: “Son zamanlarında çiçeklerle bilhassa manolyalarla dostluk kurmuştu. Her manolya mevsimi Akademi'deki ağaçlardan bir buket gönderirdik, o da kendisine ayrı bir şöhret yapan bu güzel kokulu dostlarla baş başa birkaç gün daha geçirirdi. Bu, yol genişletme dramı ile bahçedeki manolyaların kesilmesine kadar devam etti” (İzer, 1960:134)

Bu çalışmada, fikir vermesi açısından, Sanatçının, Manolyalar serisinden birkaç örnek eserine yer verilmiştir.

Çallı'nın, İstanbul Resim Heykel Müzesi Koleksiyonu'nda Manolya eseri mevcuttur. Tüval üzerine yağlıboya tekniğiyle yapılmış olan *Manolyalar* (Resim 1) 59X47,5 cm ebatlarındadır ve “İ. Çallı” imzalıdır. (Kâtipoğlu, 1996:68).

Ankara Resim ve Heykel Müzesi'ndeki *Manolyalar* (Resim 2) tüval üzerine yağlıboya tekniğiyle yapılmış olup 64X54 cm ebatlarındadır ve “İ. Çallı” imzalıdır (Kâtipoğlu, 1996:68).

Çallı Manolyalar temasını uzun yıllar devam ettirmiştir. Kuşkusuz alıcılar tarafından konunun cazip bulunması, satış kolaylığı gibi faktörler bu eserlerin sayıca fazla oluşunun göstergesidir. Manolya teması zaman içinde adeta Çallı'nın sanatçı kişiliği ile özdeşleşmiştir. Pek çok manolya resmi günümüze ulaşmıştır (Resim 3, Resim 4).

Resim 1. İbrahim Çallı, *Manolyalar*, tuval üzerine yağlıboya, 59X47,5 cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi.

Resim 2. İbrahim Çallı, *Manolyalar*, tuval üzerine yağlıboya, 64X54 cm, Ankara Resim ve Heykel Müzesi (Giray, 2020).

Resim 3. İbrahim Çallı, *Manolyalar*, T.Ü.Y. 64,5X59 cm, Sakıp Sabancı Müzesi

Resim 4. İbrahim Çallı, *Manolyalar*, T.Ü.Y. 39X50 cm, Sakıp Sabancı Müzesi.

İbrahim Çallı'nın Magnolia (Manolya) Eserlerine Genel Bakış

Çallı'nın Manolya eserleri genel olarak analiz edildiğinde, empresyonizmin etkileri yanı sıra, daha özgür fırça kullanımı ile kendine has bir yaratma gücünün ağır bastığı görülür. Yüzeyde geniş boya lekeleri hâkimdir. Kalın yaprak dokusu abartılarak Cezanne'nin eserlerini çağrıştıran bir yapısallık ile karşılaşılr.

Batılı empresyonistlerde beliren plan ve tablo düzeni ressamımızda daha yumuşak, daha belirsiz görünür. Coşkun mizacının da etkisiyle Çallı, hazırlıksız, eskiz ve taslaksız, desensiz fırça ucuyla çizmekle yetinerek yapıtının içine girer (Berk ve Turani, 1986:26)

Bazen üzeri küçük bir halıyla örtülü fazla yüksek olmayan bir masa ve sehpa üzerinde, antika özeliği taşıyan vazoya yerleştirilmiş manolyalar, gelişi güzel yerleştirilmiş olmasından dolayı, doğallık içeren görüntüye sahiptir. Çallı'nın Manolyalar serisinde detay ve aksesuarlardaki tekrarlara sık rastlanır (Özsezgin, 2011). Kompozisyonda harmoninin sanatçı tarafından ustaca uygulandığı görülür. Tablonun yüzeyine egemen bir konumda yer alan Manolyalar, masanın bulunduğu mekân ise, tablonun sağında, sağ üst köşesinin oluşturduğu açıyı vurgulayacak biçimde yüzeyi diyagonal bir çizgiyle keserken, bazılarında ise arka ve ön plan olarak ele alınmıştır. Masa veya sehpanın oluşturduğu perspektife paralel bir doğrultuya boşluk imajı veren etkiyi çoğu zaman açık sarı, kahverengi tonları ile sağlamıştır (Özsezgin, 2011). Yaprakların açık koyu yeşili, çiçeklerin yer yer grileşen beyazı, tablonun önemli bir bölümünü kapsayan açık-koyu renklerle karışıklık yaratmakta, bu resimdeki soyutlayıcı biçim mantığını öne çıkarmaktadır. Sanatçının paletinde, zamanla seçkinleşme düzeyine erişmiş olan kendine özgü renk tonlarının, yeşillerin ve açık sarıların, gri-beyazların kahverengilerin egemen olduğu bir renk beğenisine de tanıklık ederiz (Özsezgin, 2011). Bu eserlerinde yağlıboya tekniğini çok iyi kullandığı ve renkleri kullanma ustalığı, temiz renklerin duruluğu ile pekiştirilmiştir.

İbrahim Çallı'nın Sergilenen Magnolia (Manolya) Eserleri

1929 yılında düzenlenen 12. Galatasaray Resim Sergisi'nde Çallı'nın *Manolya*, *Ortanca*, *Natürmort*, *Bir Çiçek* isimli eserleriyle katılır. (Anonim, Güzel San'atlar Birliği Resim Şubesi 13üncü Galatasaray Resim Sergisi 1929, s. 7).

1937 yılında 21. Galatasaray Sergisi'ninde İbrahim Çallı'nın *Manolyalar*, *Martılar* (R. 134) ve *Manzara* isimli üç eseri sergilenmiştir (Anonim, Güzel Sanatlar Birliği Resim Şubesi 21'inci Galatasaray Resim Sergisi 1937 (katalog), s. 10.)

Güzel Sanatlar Birliği Resim Şubesi'nin her sene Ankara'da düzenlediği senelik sergiye, 1937 yılında yapılan bir anlaşma neticesinde Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği, d Grubu ve Ankara ressamı da katılmış, sergi I. Birleşik Ankara Resim Sergisi olarak anılmıştır (Kâmıran BOZKIR, "Birleşik Ankara Resim Sergisi", Kurun, 17 Haziran 1937, s. 7).

İbrahim Çallı bu sergiye *Manolyalar*, *Ada'da Sabah*, *Martılar*, *Manzara*, *Yörük Ali* isimli eserleriyle katılmıştır (Anonim, Güzel Sanatlar Birliği Resim Şubesi 14'üncü Ankara Resim Sergisi 1937 (katalog), s. 10-11).

1938 yılında Güzel Sanatlar Birliği Resim Şubesi'nin düzenlediği 15. Ankara Resim Sergisi'nde jüri heyetinde bulundan Çallı, bu sergide *Manolya*, *Leylâk*, *Ada'dan*, *Ada'dan* (etüd), *Dolmabahçe* (sabah) isimli eserlerini teşhir etmiştir (Anonim, Güzel Sanatlar Birliği Resim Şubesi 15'inci Ankara Resim Sergisi 1938 (katalog), s.11).

Güzel Sanatlar Birliği Resim Şubesi'nin 1940 yılındaki 17. Sergisinde İbrahim Çallı iki adet *Manzara* ve *Manolya* adlı eserini teşhir etmiştir (Anonim, Güzel Sanatlar Birliği Resim Şubesi 17'inci Ankara Resim Sergisi 1940 (katalogu) s.10).

1943 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'nde 1. Plastik Sanatlar Sergisi adıyla açar. İbrahim Çallı bu sergiye *Mevleviler*, *Rumelihisarı*, *Boğaziçi*, *Bursa'dan Peyzaj* ve *Manolya* adlı eserleriyle katılır (Anonim, 1. Plastik San 'atlar Sergisi 1943, (katalogu) sayfa numarası yok).

1943 yılında Ankara Sergievi'nde gerçekleşen V. Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nin seçici kurulunda İbrahim Çallı da yer alır. Çallı, *Şakaik*, *Bursa*, *Manolya*, *Balıkçı*, *Bursa'da Müze*, *Tekke*, *Hereke'de*, *Rumeli Hisarı* (*Karlı*), *Kandilli* eserlerini sergiler (Anonim, Maarif Vekilliği Beşinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi 1943 (katalogu) s. 7).

1947 yılında düzenlenen VIII. Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde İbrahim Çallı seçici kurulda yer almıştır (ANKARALI, "Ankara, sergiler diyarı", Vatan, 29 Ocak 1947, s.5; Sevil DOLMACI, A.g.t, s.250). *Manolya, Kandilli Akıntı Burnu, Fındıklı İskelesi'nde Mavnalar, Natürmort, Nü, Manolyalar, Beyazıt Camii Kapısı ve Peyzaj* isimli eserleriyle sergiye katılmıştır (Anonim, Milli Eğitim Bakanlığı Sekizinci Devlet Resim Heykel Sergisi 1947, (katalogu) s. 7).

İbrahim Çallı 1947 yılında Güzel Sanatlar Birliği'nin 24. Ankara Sergisi'ne katılmış, *Gelincikler, Natürmort, Çekçek Arabası, Tarabya'da Koy, Manolya, Tarabya Parkı'ndan, Tarabya Koyu* adlı eserlerini sergilemiştir (Anonim, Güzel Sanatlar Birliği 24'üncü Ankara Resim Sergisi, 1947 (katalogu) s. 10-11).

Çallı 1947 yılında emekliliğe ayrılmış ancak Akademi'de kendisine ait atölyede ders vermeye devam etmiştir. Çallı'nın emekliliğinden sonra 1948 yılında düzenlenen 32. Galatasaray Sergisi'ne 8 adet eseriyle katılmıştır: *Emirgan'da Çınaraltı, Manolya, Fenerden İstanbul'un Sabah Görünüşü, Tarabya'da Banyo, Yeşil Vazoda Manolya, Adada Yörük Ali, Balıklar, İkinci Selim Türbesi* (Anonim, Güzel Sanatlar Birliği 32. Galatasaray Resim Sergisi 1948 (katalogu), s. 9-10.)

1949 yılında düzenlenen X. Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nin seçici kurulunda yer alan İbrahim Çallı, *Revan Köşkü, Topkapı Sarayı'ndan İstanbul'a Bakış, Topkapı Sarayı'ndan bir Köşe, Üçüncü Ahmet Kütüphanesi, Manolyalar* adlı yapıtlarını sergilemiştir (Anonim, Milli Eğitim Bakanlığı Onuncu Devlet Resim ve Heykel Sergisi 1949, (katalogu) s.6).

1950 yılında düzenlenen XI. Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nin seçici kurulda bulunan İbrahim Çallı, *Cihangir'den Üsküdar'a Bakış, Emirgân Çınaraltı, Yıldız Parkı'ndan Boğaza Bakış, Yıldız'da Çadır Köşkü, Taşlıktan İstanbul'a Bakış, Topkapı Müzesi'nde Revan Köşkü, Manolyalar, Natürmort, Natürmort* adlı eserleriyle sergide yer almıştır (Anonim, Milli Eğitim Bakanlığı On Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi 1950, (katalogu) s. 7).

1952 yılında düzenlenen XIII. Devlet Resim ve Heykel Sergisi'ne İbrahim Çallı *Manolyalar, Krizantem, Lâle ve Mimoza, Boğaziçi'nden, Boğaziçi'nden, Natürmort, Topkapı Müzesi'nden Arz odası* adlı eserlerle sergiye katılmıştır (Anonim, Milli Eğitim Bakanlığı On Üçüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi 1952 (katalogu) s. 4).

1953 yılında yine Amerikan Haberler Bürosunda açılan Güzel Sanatlar Birliği sergisine İbrahim Çallı *Çiçek, Nü, Manolyalar, Bursa İkinci Murat Türbesi* eserleriyle katılmıştır (Anonim, Güzel Sanatlar Birliği 37'inci yıl Resim Sergisi (Katalogu) Amerikan Haberler Bürosunda, 1916-1953).

İbrahim Çallı, 1958 yılında düzenlenen Güzel Sanatlar Birliği 35. Ankara Resim Sergisi'ne *Hisar'dan, Manolya, İstinye'den, Cihangir'de Kar* adlı eserleriyle katılır (Anonim, Güzel Sanatlar Birliği Yıl 35 Ankara Resim Sergisi 1958, (katalogu) sayfa numarası yok).

Güzel Sanatlar Birliği'nin İbrahim 1958 yılında düzenlenen 42. resim sergisine *Manolya, Şakayık, Balıkçılar, Büyük Ada'dan* adlı eserleriyle katılır (Ali KARSAN, "Güzel Sanatlar Birliği 42'inci Resim Sergisi", Arkitekt, No: 292, 1958, s.113)

1959 yılında Amerikan Haberler Merkezi'nde düzenlenen Güzel Sanatlar Birliği sergisinde Çallı'nın *Manolya, Baltalimanı (Boğaz), Baltalimanı'nda Villa* adlı eserleri sergilenir (Anonim, Güzel Sanatlar Birliği 43'üncü Yıl Resim Sergisi, Amerikan Haberler Merkezi, 1916-1959 (katalogu)).

Çallı yaşadığı dönemde kişisel sergi açmamıştır. Kişisel sergi için gereken maddi kaynak sanatçının imkânlarını aşmaktaydı Sanatçının bizzat dostu bestekâr Osman Nihat Akın'a ve siyasetçi Cevdet Kerim İncedayı'ya manolya yapıtlarını hediye ettiği bilinmektedir (Toker, 1948:3).

SONUÇ

Anadolu'nun küçük bir kasabasından kendi çabasıyla İstanbul'a gelen İbrahim Çallı, resim ile tanışmış ve sadece seçkin bir zümrenin erişebildiği Avrupa'da eğitim imkânına kendi başarısıyla kavuşmuştur.

Sanatçının İstanbul'dan Paris'e uzanan serüveni, onun sanat kabiliyetini geliştirerek, özgüvenini pekiştirmiştir. Çallı, ülkeye dönünce Sanayi-i Nefise Mektebi'nde eğitimciliğe başlamış, uzun yıllar emek verdiği bu kurumda Cumhuriyet Kuşağı ressamlarını yetiştirmiştir. Dolayısıyla Çallı, savaş yıllarının zor ekonomik şartlarında bile sanatıyla hayatını kazanmayı başarabilmiştir.

Osmanlı'nın son dönemi ile Cumhuriyetin ilk yıllarının ressamı olan İbrahim Çallı, sanatçı ve eğitimci olarak yaşadığı döneme damgasını vurmuştur. İyi bir gözlem gücüne sahip olan Çallı, kendini ve eğitimini sorgulamaktan kaçınmayan, yeni akımları anlamaya hevesli, paylaşımcı, sanatsal etkileşimden çekinmeyen ve dolayısıyla da kuşağının içinde yeniliklere en açık sanatçı olarak karşımıza çıkar. Öyle ki içinde bulunduğu 1914 Kuşağı'nın Çallı Kuşağı olarak anılmasını sağlayacak kadar öncü bir sanatçı olmuştur. Değişik konuları kendi üslubuyla işleyen Çallı, natüromortlar yapmış ve eserlerinde ağırlıklı olarak manolyalara yer vermiştir.

Manolyalar, Çallı için bir tutkuya varan bağlılıkla tuvallere taşınmıştır. Eserlerinde manolya çiçeğine olan yakınlığının izlerini gördüğümüz sanatçının, paletinde kendine özgü renk tonlarının, beğenisine de tanık olduk.

Çallı, öğrencilerine meslek sevgisi ve özgüven aşılamış, öğrencilerinin bağımsız sanatçı kimliği oluşturabilmeleri için onlara fırsat tanımıştır. Sanatçı şöhretinin karşılığını, maddi olarak alamasa da bohem kimliği ve nükteleri sayesinde, renkli bir kişilik olarak yaşadığı dönemde gündemde kalmayı başarmıştır. Basına birçok röportaj vermiş, hakkında sayısız yazı ve haber yayımlanmış, bu sayede ülkenin en iyi tanınan ressamı olmuştur. Onun bir sanatçı olarak ülkemize en önemli katkısı, resmi tanıtmış, sevdirmiş ve ressamlığın bir meslek olarak tanınmasını sağlamış olmasıdır.

KAYNAKLAR

Adil, F. (1961). Ölüm Yıldönümünde Çallı'yı Anış, Yeditepe, Sayı: 42

Akıncı, M. (2013). *Ankara Resim Heykel Müzesi-İbrahim Çallı Salonu*. Mart 2021 tarihinde AKINCI 944: <https://www.mehmetakinci.com.tr/ankara-resim-heykel-muzesi-3.html> adresinden alındı

Başbuğ, F. (2010). 1914 Çallı Kuşağı'nın Türk Resim Sanatına Etkisi, Selçuk Üniversitesi, *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 371-392.

Berk, N. ve Turani, A. (1981). *Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi*. İstanbul: Tıglat Yayınları.

Cezar, M. (1983). *Güzel Sanatlar Eğitiminde 100 Yıl*. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayını.

Elibal, G. (1973). *Atatürk ve Resim-Heykel*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları S. 106.

Erol, T. (1990). *Çağdaş Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

Giray, K. (1997). *Çallı ve Atölyesi*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Güler, A. (2014). İbrahim Çallı. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Batı Sanatı ve Çağdaş Sanat Programı, Doktora Tezi.

<https://www.gizliilimveinsan.com/2018/12/mitolojide-manolya-agacnn-sembolu.html>

Katipoğlu, H. (1996). Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonu. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Özsezgin, K. (1993). *İbrahim Çallı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Özsezgin, K. (2011). *Sunday, February 13, 2011 İbrahim Çallı - Manolyalar*. 23.Mart 2021 tarihinde The Art History Journal: <http://thearthistoryjournal.blogspot.com/2011/02/ibrahim-call-manolyalar.html> adresinden alındı.

Tahsin, O. (1960). Ölümünden On Üç Gün Sonra Hayatını Kendi Sesinden Dinlediğim İnsan: İbrahim Çallı. Hayat, Sayı:24, s 9.

Tansuğ, S. (1985). *Çağdaş Türk Sanatı*, İstanbul. Remzi Kitabevi Yayınları

Toker, M. (1947). *Çallı İbrahim Yarın Emekliye Ayrılıyor*. Cumhuriyet Gazetesi.

Toker, M. (1948). *Sanatkâr Mütekaidi: Çallı İbrahim*. Cumhuriyet Gazetesi.

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel1: Katipoğlu, Halenur (Haz.) (1996). Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonu, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Görsel2: Giray, K. (2020, Aralık). *Ankara Resim Ve Heykel Müzesi Başyapıtlar*. Mart 2021 tarihinde Ankara Resim ve Heykel Müzesi: <https://arhm.ktb.gov.tr/repo/uploads/Catalog/26122020012714-840faaf0-68ab-4197-9bcb-b4b219c81c0b.pdf> adresinden alındı.

Görsel3: <https://sakipsabancimuzesi.org/tr/sayfa/sergiler/batiya-yolculuk-turk-resminin-70-yillik-seruveni> Erişim Tarihi: 23.Mart.2021.

Görsel4: <https://sakipsabancimuzesi.org/tr/sayfa/sergiler/batiya-yolculuk-turk-resminin-70-yillik-seruveni> Erişim Tarihi: 23.Mart.2021.